

Den tyske skinflyveplads ved Fårtoft

af Jens Andersen

Under besættelsen oversåede den tyske værnemagt Thy med militære anlæg. Nogle af disse anlæg står stadig meget tydelige i landskabet, mens andre er næsten usynlige eller helt forsvundet i dag. Et af de anlæg, der i dag er næsten usynlige, er den tyske skinflyveplads, som lå ved Fårtoft. Der er ikke umiddelbart mange spor af anlægget, som ikke desto mindre har en både interessant og dramatisk historie.

Straks efter besættelsesoperationen af Danmark var gennemført, begyndte tyskerne at anlægge nye flyvepladser og udvide de eksisterende, så de havde mulighed indsætte deres fly i kampene mod englænderne.

Ved Ålborg anlagdes en større søflyveplads (Einsatzhafen I) med en satellit (Einsatzhafen II) ved Lyngs. Allerede efter en uge begyndte man imidlertid at overveje at nedlægge pladsen ved Lyngs, fordi den stort set ikke blev anvendt – rimeligvis fordi den lå for udsat for vind og vejr. Diskussionen om, hvorvidt pladsen skulle nedlægges, gik frem og tilbage indenfor det tyske flyvevåben indtil slutningen af maj 1940, hvor beslutningen endelig blev truffet. Inden da var man imidlertid begyndte at overveje, om man ikke fortsat havde behov for en søflyveplads i den vestlige del af Limfjorden. I begyndelsen af maj dukker således for første gang overvejelser op om anlæggelse af en søflyveplads (Einsatzhafen I) ved Thisted. Midt i måneden gennemførtes en grundigere rekognoscering på stedet. En egnet lokalitet blev udpeget ved Dragsbæk, umiddelbart sydøst for Thisted. Sidst på måneden blev den endelig beslutning om at anlægge flyvepladsen så truffet.

I slutningen af maj fandt Thisted byråd så endelig ud af, at tyskerne havde konkrete planer om at anlægge en søflyveplads ved Dragsbæk. Det skete ved, at en tysk ingeniør henvendte sig til kommunen for at få udleveret et strandareal

ved Dragsbæk. Thisted byråd var bestyrtet ved udsigten til at få placeret et militært anlæg - og muligt bombemål - så tæt ved byen, og både borgmester Iversen og amtmand Egedorf appellerede indtrængende til tyskerne, bl.a. konsul Brandtner i Ålborg, for at få dem til at finde et andet sted til flyvepladsen. Man påpegede, at anlæggelsen af flyvepladsen ville betyde en stor fare for byen, da den lå kun 50-150 m fra nærmeste bebyggelse og to km fra selve byens centrum. Desuden beklagede man, at tyskerne derved lagde beslag på byens badeplads, som ikke ville kunne erstattes.

Amtmanden og borgmesteren havde håbet, at deres argumenter for at flytte flyvepladsen, ville blive hørt. Men de blev skuffede – allerede inden man havde fået et endeligt svar, kunne man den 7. juni konstatere, at anlægsarbejdet var gået i gang. Den 24. juni mødte generalkonsul Brandtner op på amtmand Egedorfs kontor og meddelte officielt, at den tyske værnemagt ikke ville give afkald på en søflyveplads ved Dragsbæk.

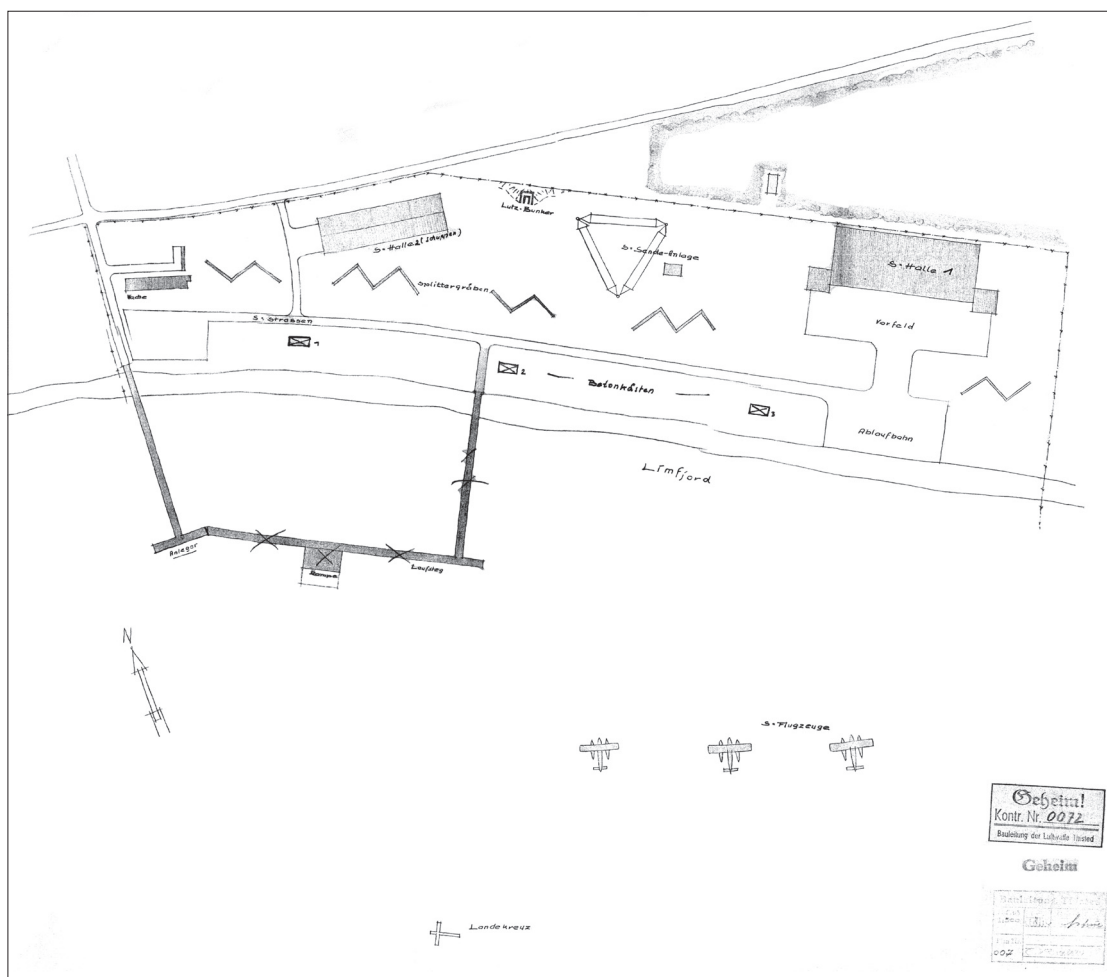
I mellemtiden var arbejdet fortsat på fuld kraft, og den 24. juli 1940 blev søflyvepladsen erklæret for fuldt indsatsklar. Inden da havde landingsfeltet dog været i brug i et par uger, idet redaktør Clemmen Brunsgaard i sin »Krigsdagbog« allerede under den 6. juli noterede: »Der kommer stadig flyvere, som går ned på vandet ved Dragsbæk«.

Planer om et skinanlæg

I forbindelse med generalkonsul Brandtners besøg hos Egedorf den 24. juni fik de danske myndigheder også for første gang nys om, at tyskerne havde planer om at anlægge et skinanlæg for søflyvepladsen. Meningen med et skinanlæg var, at det skulle ligne den rigtige flyveplads og dermed tiltrække sig fjendens opmærksomhed og bomber – jo flere bomber, der faldt på skinanlægget, desto færre var der til den ægte flyveplads.

Ifølge konsulen skulle skinanlægget bygges i »behørig afstand (ca. 5 á 7 km)« fra byen. De nærmere bestemmelser omkring denne plads skulle træffes af oberst Schütz, Ålborg, og oberst Heling, Århus. Konsulen lovede, at de to officerer nok skulle konferere med amtmanden, inden der blev truffet en afgørelse om valget af sted for placeringen af skinanlægget.

Amtmanden var derfor på vagt, da han og borgmesteren den 9. juli forhandlede med to tyske ingeniører om anlæggelsen af et badeanlæg med badekabiner og badebro. Tyskerne

Oversigtstegning over skinanlægget fra efteråret 1940. (Landsarkivet, Viborg)

havde åbenbart oprindeligt tænkt sig at anlægge badeanlægget mellem søflyvepladsen og Thisted Havn. Dette havde byen imidlertid modsat sig, da man her havde tænkt sig at anlægge byens nye badestrand som erstatning for den ved Dragsbæk. Tyskerne kunne så oplyse, at de havde talt med en gårdejer i Fårtoft om at anvende hans jord ved Limfjorden til dette formål.

Amtmand Egedorf blev mistænksom overfor denne plan, da Regierungsobersinspektor Justi på et foregående møde havde antydnet noget om, at den tidligere omtalte »Scheinplatz« muligvis skulle ligge der. Amtmanden spurgte derfor lige ud de to ingeniører, om det havde noget med skinanlægget at gøre. De to tyske ingeniører benægtede dog kategorisk, at det skulle have noget med det at gøre: »Sådanne pladser bygger man ikke!« Egedorf anførte desuden i sit referat: »D'herrer bekræftede meget højtideligt, at der kun var tale om at anlægge den nævnte badebro og badekabine ..., og at grunden i øvrigt skulde bruges til nogen eksersits, men at der absolut ikke var tale om nogle militære mål.«

Ingeniørerne meddelte dog samtidigt, at flyvemaskinerne ved Dragsbæk rimeligvis ville blive trukket ud i fjorden udfor Fårtoft om natten (langt ud i fjorden) for at gøre risikoen for byen mindre, og de fremhævede, at det var en tysk venlighed overfor byen. Dette måtte amtmanden tage til efterretning – hvad enten han så troede på det eller ej.

Den 11. september havde amtmanden atter et møde med de to ingeniører. På det tidspunkt var badekabinen og badebroen opført, og man var i gang med at opføre en træbarak som depot for halm, ligesom der på en nabogrund ville blive opført et depot for brændsel. Ingeniørerne fremhævede atter, at de tidligere havde lovet ham, at der ikke ville blive tale om militære mål i den østlige udkant af byen, og at dette løfte selvfølgelig ville blive holdt.

Amtmanden havde god grund til ikke at være for meget tiltro til de tyske ingeniørers forsikringer, for tyskerne var faktisk i gang med at opføre et skinanlæg ved Fårtoft – og badebroen og badekabinen var faktisk en del af dette anlæg.

Det er ikke muligt på dato at fastslå tidspunktet for de enkelte byggearbejder, men dateringer på byggetegninger og datoer på regningerne for anlægsarbejdet viser dog, at det meste af arbejdet blev gennemført i august-december 1940. Alt arbejdet blev udført af et stort dansk entreprenørselskab.

Allerede 15. august noterede Brunsgaard, at »Ved Fårtoft har i længere tid ligget fire Maskiner på Vandet. Det kunde se ud som om det er »Lokkeduer«, der skal narre eventuelle engelske Angribere til at tro, at det er her, det foregår. Det ser ud til at være gamle Maskiner, som ikke bruges.«

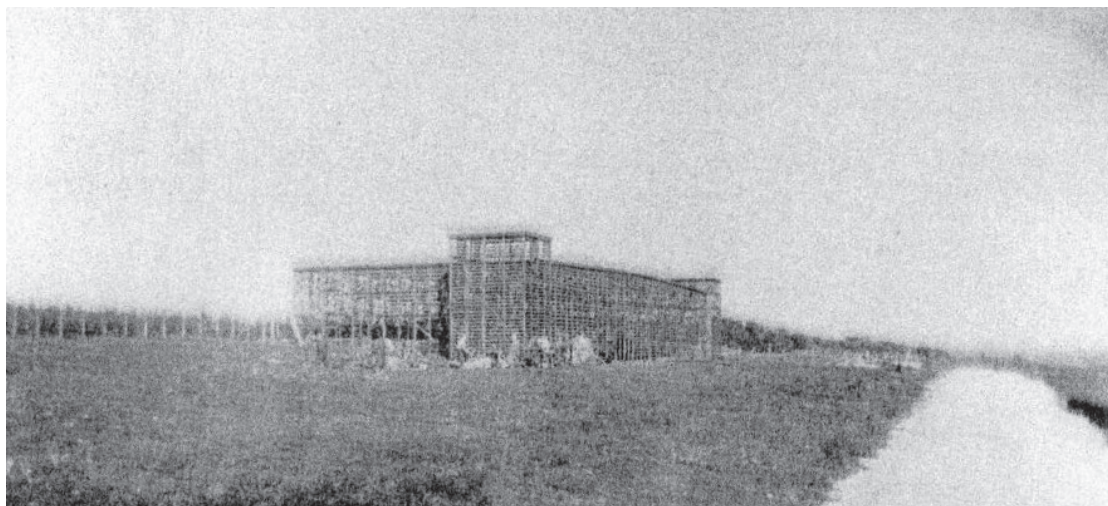
Den officielle overdragelsesforretning for skinanlægget blev gennemført den 16. januar 1941.

Skinflyvepladsens bestanddele

Skinflyvepladsen lå ved stranden syd for Fårtoftvej mellem Vibdal og Vestergård. Det færdige anlæg bestod af fem »bygninger«.

Mest dominerende var »S-Halle 1«, som lå længst mod øst. Det var en stor konstruktion, som havde en grundplan på 50 x 20 m og var 8 m høj med to »tårne« på hjørnet af facaden. Bygningen var dog langt fra så massiv, som den umiddelbart kunne tage sig ud. I virkeligheden bestod den et stort antal 4 x 4 tommers bjælker, som var beklædt med ½ tommers brædder, som var sømmet på med mellemrum. Bygningen skulle forestille en hangar til søfly.

Vest for den store »hangar« lå »S-Sendeanlæg«, som skulle forestille en radiostation med tre træmaster og en lille barak på 2 x 2,7 m. I toppen af træmasterne var anbragt lys, som ved

Den store »hangar« set fra vest. Fra denne vinkel ses det tydeligt, at bygningen var meget »luftig«. (Lokalhistorisk Arkiv for Thisted Kommune).

en rigtig flyveplads skulle have advaret flyene mod høje master – i dette tilfælde skulle lyset blot lokke fjendens fly til.

Vest for »radiostationen« lå en lille bunker, »Lutzbunker«. Bunkeren, som har 30 cm tykke vægge, skulle fungere som beskyttelsesrum for de folk, som bemandede skinflyvepladsen. Bunkeren har to indgange, der begge vender ud mod vandet. Bunkeren har kun et enkelt rum, som måler 1,3 x 1,6 m, og det eneste, der var plads til i rummet, var en træbænk. I den væg, som vender ud mod vandet, er en 10 cm høj udsigtssprække, så besætningen kunne holde øje med, hvad der foregik udenfor. Fra bunkeren kunne mandskabet tænde og slukke belysningen på pladsen og antænde falske brande m.m.

Vest for beskyttelsesrummet lå en anden stor bygning, »S-Halle 2«. Den havde en grundplan på 42 x 12,7 m og var 5,8 m høj. Den havde et langsgående saddeltag, og den skulle formodentlig forestille en stor mandskabsbarak. Muligvis har denne bygning været af mere permanent karakter, idet bygningen stod på et regulært, 32 cm bredt betonfundament,

og det er muligt, at bygningen faktisk skulle fungere som en depotbygning, selvom det er uhensigtsmæssigt at anbringe en ægte depotbygning i et skinanlæg. I hvert tilfælde erindrers Jens Godiksen, at der blev opbevaret kasser i bygningen – muligvis ammunitions-kasser.

Vestligst på området lå en bygning, som betegnedes som »vagten«, »Wache«. Udover bunkeren var det den eneste del af anlægget, som var en rigtig bygning. Bygningen var 21 m lang og 4,15 m bred. Bygningen indeholdt to store omklædningsrum – så langt holdt tyskerne historie om badeanlægget altså. I enden af bygningen var et mindre rum med et bord, to skamler, en køjeseng samt en kakkellovn – her boede vagtmandskabet.

Fra stranden anlagdes to træbroer ud i vandet med en tværforbinding yderst. Broanlægget var givetvis meget anvendeligt for de badende tyske soldater, men det var også en uundværlig del af en søflyveplads.

Skinflyvepladsens bygninger var forbundet med nogle 3 m brede og meget synlige vej anlæg, og foran »hangaren« var en større forplads. Vejene var rimeligvis konstrueret ved, at man

havde gravet græstørvene af og derefter fyldt op med grus.

Fem zigzag-formede »dækningsgrave« var sandsynligvis konstrueret på samme måde – i hvert tilfælde er der ingen spor af dybe nedgravninger i terrænet eller på luftfotografier fra efter krigen.

Endelig var der i strandkanten tre betonkasser på 2,4 x 3,4 m. Disse kasser skulle rumme brændstof eller fyrværkeri, som kunne antændes af skinanlæggets mandskab fra beskyttelsesrummet. Formålet var at tiltrække angribende flys opmærksomhed og få dem til at tro, at pladsen eller dens fly allerede var blevet angrebet af andre fly.

Hele anlægget var på de tre sider indhegnet med et i alt 500 m langt pigtrådshegn. Hegnet var ca. 2 m højt og havde tre porte.

Beskadiget tomotoret søfly af typen Heinkel He 59 liggende ved »badebroen« som en attrap tømt for udstyr. Beskadigelsen af flyet kan være en følge af angrebet den 20. oktober 1941. (Lokalhistorisk Arkiv for Thisted Kommune).

To søfly på forpladsen foran »hangaren«. Begge fly var forældede dobbeltdækkere af typen Heinkel He 42 – på flyet til venstre havde man blot fjernet det øverste sæt vinger. I baggrunden anes endnu en maskine på vandet. (Lokalhistorisk Arkiv for Thisted Kommune).

Endelig var der anbragt et antal udrangerede søfly som attrapper på skinflyvepladsen og i vandet foran den. Flyene havde fået deres motorer og andet udstyr afmonteret, så de bare stod som hule skaller. Selv uden motorer var flyene en god legeplads for egnens drenge, som de i første måneder kunne komme uhindret på stedet. Allerede under den 15. august 1940 kan man i redaktør Brunsgaards krigsdagbog læse, at der lå fire Maskiner på vandet. Overraskende nok nævner en tysk oversigt over skinflyvepladser i Danmark fra december 1940 ved »S-Hafen Thisted« kun et enkelt fly af typen Heinkel He 42, som var forankret på vandet. Snart kom der imidlertid flere fly til: På et luftfoto fra juni 1941 kan man se mindst fire fly på landjorden og fem på vandet.

Nedlæggelse af skinflyvepladsen?

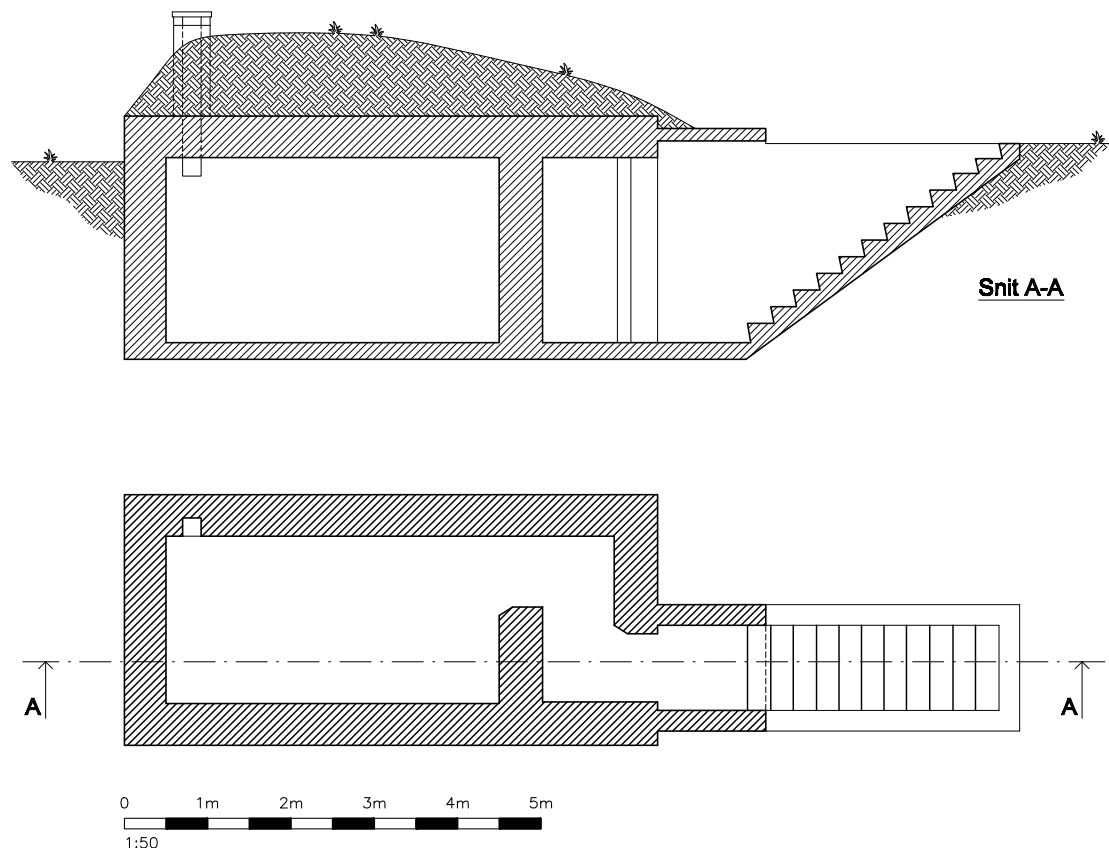
Skinflyvepladsen ved Fårtoft var dårligt nok færdigbygget, da tyskerne begyndte at overveje at nedlægge den. Grunden var, at skinanlægget

lå for tæt på civil bebyggelse, som tyskerne ikke ønskede at udsætte for unødigt risiko. Tyskerne synes således at have haft en generel regel om, at skinanlæg ikke måtte ligge indenfor en radius af 1 km af beboede gårde.

Det fremgår af nogle få bevarede breve, at Luftgaukkommando XI i Hamburg, som havde ansvaret for Luftwaffes anlæg i Danmark, var blevet opmærksom på dette problem i oktober 1940. Resultatet blev, at nogle af de allerede etablerede skinflyvepladser blev nedlagt. Om skinanlæggene for søflyvepladserne besluttede kommandoet, at de kunne fungere som reserveflyvepladser. Oberst Heidenreich, chef

for Flughafenbereich Jütland, som havde ansvaret for driften af flyvepladserne i Danmark, bad dog i et brev fra 24. juli 1941 indstændigt om, at skinanlægget Thisted kunne få lov til fortsat at eksistere som skinanlæg til både nat- og dagbrug. Da man regnede med, at flyvepladsen ved Thisted senere ville blive kraftigere belagt, anså man det for ubetinget nødvendigt, at skinanlægget ved Fårtoft fortsat kunne fungere både om dagen og natten.

I brevet slog oberst Heidenreich fast, at det var nødvendigt at bygge to bunkere ved skinanlægget – rimeligvis til brug for de civile beboere omkring den.

Opmåling af bunkeren vest for skinflyvepladsen. De to bunkere er helt identiske og der er i teknisk henseende tale om anlæg af god kvalitet. (Opmåling: Jens Andersen, tegning: Morten Søllegaard Jensen).

Ved både »Vestergård« og ved gården umiddelbart vest for pladsen findes i dag et beskyttelsesrum af beton. Som bunkere er de ikke særligt imponerende med et enkelt rum med et areal på 8 m² og en vægtykkelse på 50 cm. Imidlertid er den tekniske udførelse af samme høje kvalitet som i de militære bunkere, som tyskerne havde bygget på den rigtige søflyveplads.

Svaret på Heidenreichs anmodning er ikke kendt, da der ikke er bevaret mere af korrespondancen i arkiverne. Af dokumenter i Thisted Amts arkiv får man dog indtryk af, hvilke overvejelser, der blev gjort blandt tyskerne på lokalt hold. Den 4. december 1940 havde amtmand Egedorf således et møde med Regierungsobersinspektor Justi vedrørende forskellige erstatningssager. Tyskeren oplyste under hånden, at det kunne blive aktuelt at anbringe nogle fortøjninger til vandflyvere ved Hanklit på Mors samt eventuelt at bygge en barak på selve klitten. Disse overvejelser skal helt klart ses i forlængelse af afstandskravene til civil bebyggelse.

Knap et halvt år senere, den 3. april 1941, havde amtmanden et møde med to tyske ingeniører. Tyskerne oplyste her uofficielt amtmanden om, at overvejelserne vedrørende Hanklit ikke længere var aktuelle, så at der ikke ville blive tale om at lave militære anlæg der. De to ingeniører havde derimod overvejelser om at bygge et skinanlæg et andet sted på Mors, nemlig på Buksør Odde ved Dråby Vig. Buksør Odde ville være særdeles egnet, fordi der ingen bebyggelse var indenfor et par kilometers afstand. Ingeniørerne mente, at der kunne der blive tale om at flytte de søfly, som nu lå ved Fårtoft, såvel som et par små barakanlæg derfra over til Buksør Odde. Tyskerne understregede dog, at det var nogen overvejelser, som de selv havde gjort sig, og at planerne endnu ikke var forelagt de militære myndigheder.

Amtmand Egedorf var forsigtigt positivt indstillet overfor den nye plan, da den jo ville

fjerne en del af truslen mod Thisted - »Selvom de 3-4 Maskiner der nu ligger i fjorden ud for Fårtoft næppe har nogen større betydning, er det selvfølgelig rigtigt, at faren for byen i nogen grad vil formindskes, hvis de bliver fjernet, idet det ikke er så rart at have militære mål på begge sider af byen. Og belysningen og lys-signaler m.v. ved pladsen i Fårtoft kan måske også betyde en vis fare, og det vil formentlig derfor i det hele taget være gavnligt, om hele anlægget fjernes.«

Anlægget ved Buksør Odde blev faktisk bygget, og det blev taget i brug i april 1942. Opførelsen af det nye skinanlæg betød imidlertid ikke, at skinanlægget ved Fårtoft blev nedlagt, og ingen af attrapflyene blev flyttet dertil.

Tricket virker!

Den britiske efterretningstjeneste var godt klar over, at anlægget ved Fårtoft var en attrap. I en oversigt dateret 31. juli 1941 er anlægget således opført som »Dummy Seaplane Station«. Man noterede sig, at de fly, som var anbragt på stranden, havde stået nøjagtigt samme sted, da de blev fotograferet tre gange i løbet af en måned – det ville ikke forekomme på en rigtig flyveplads.

Alligevel lykkedes det tyskerne at få engelske fly til at angribe skinanlægget med tragisk udgang.

Kl. 12.30 den 20. oktober 1941 lettede tre »Lockheed Hudson«-patuljefly fra 608 Squadron fra basen Thornaby i Vestengland. Det drejede sig om flyene »F«, »L« og »M«. Deres opgave var at angribe tyske skibe langs den jyske vestkyst. Flyene fik landkending ved Blåvandshuk og fortsatte mod nord langs kysten i en afstand af 5 miles uden at støde på skibsmål. Ved Lild Strand skiftede man derefter kurs for at se, om man havde bedre held med sig i Limfjorden.

Fårtoft, 1945. Skinbygning, som må være opført efter juli 1942. Foran bygning ligger forskellige flydele, bl.a. pontoner. Bygningen til venstre i billedet er rimeligvis »radiostationen«. (Lokalhistorisk Arkiv for Thisted Kommune).

Over Thisted Bredning delte formationen sig, idet Flight Sergeant Bonathan i »T« satte kurs mod en stor fabrik på nordenden af Mors, Skarrehage Molerværk. Her kastede han sine fire 250 pund sprængbomber, som anrettede betydelig skade.

De to andre fly fløj langs Limfjordens nordlige bred for at lede efter skibe. Da de ingen fandt, besluttede Warrant Officer Walker sig for i stedet at angribe skinanlægget, som han havde identificeret som »Thisted Seaplane Base«.

Efter at have kredset over stedet, angreb de to fly fra sydvest i en højde af omkring 20 m. Forrest kom »F« med Sergeant Alan Hendry ved roret. Flyet kastede sine fire bomber mod flyene, som var fortøjet foran »den store hangar«. Lige da flyet havde passeret bygningen, blev det grebet af et vindstød i den orkanagtige storm og krængede kraftigt over højre vinge. Flyet blev kastet ind i taget på Vestergårds stuehus og gled videre hen over ladebygningens tag

for at ende på en mark, hvor den slog et par kolbøtter, eksploderede og spredte brændende benzin omkring sig. Den brændende benzin antændte Peter Nikolaj Pedersen gård, som lå 150 m nordøst for Vestergård.

Straks efter fulgte førerflyet »M«, som kastede sine fire bomber mod det, som Walker betegnede »den lille hangar«. Antageligt drejede det sig i virkeligheden om Vestergård, for ved tyskernes efterfølgende undersøgelse konstaterede man en række bombekraterer, som gik fra 20 m fra skinhangarens nordøstlige hjørne over en strækning af 30 m med retning mod Vestergård. Efter angrebet kredsed »M« over pladsen og beskød flyene og hangaren med 550 skud fra maskingeværerne. Man observerede en heftig brand i en bygning og et brændende fly ved siden af, og i forvirringen antog man, at skaderne skyldtes ens egne bomber. Man satte derefter kursen mod England, hvor de to resterende fly landede sikkert. Hvad der egentlig var sket med »F«, fik man ikke klarhed over.

Alle fire mand af »F«s besætning omkom ved nedstyrtningen. De tre af dem var døde, da redningsmandskabet ankom, mens den sidste også døde, inden han nåede det tyske lazaret. De blev den 24. oktober begravet af tyskerne på krigskirkegården i Frederikshavn med fuld militær honnør.

Skaderne på de to ramte gårde i Fårtoft var voldsomme. På Vestergård væltede stuehusets vestgavl, ligesom dets og ladens tag blev ødelagt. Branden i Peter Nikolaj Pedersens gård udviklede sig eksplosionsagtigt p.g.a. den kraftige blæst, og hele gården nedbrændte. Nærmest mirakuløst kom ingen mennesker alvorligt til skade. På Vestergård var kun en enkelt medhjælper, som fik sin skulder vredet af led af en flyvende genstand. Peter Nikolaj Pedersen sad med sin kone og seks børn ved kaffebordet, da flyet styrtede ned, og de reddede sig alle ud gennem et vindue på stuehusets bagside. Derimod lykkedes det kun at redde tre køer ud af stalden – to heste, otte køer og seks grise brændte inde.

Skinanlæggets senere skæbne

Ødelæggelserne på de civile bygninger den 20. oktober 1941 bekræftede til fulde rigtigheden af betænkighederne ved skinflyvepladsens nærhed til den civile bebyggelse. Alligevel ser det ikke ud til, at man tog konsekvensen af det.

Hvad der skete med skinanlægget i Fårtoft de følgende 3½ år frem til befrielsen, ved vi ikke meget om, for der er meget få kilder til at belyse det. Rimeligvis fortsatte det simpelthen med at fungere efter sit oprindelige formål. I tyske regnskabsbøger kan man i hvert tilfælde læse, at der i efteråret 1943 blev udført noget anlægsarbejde i »S-Anlage Faarftoft«. Desuden viser fotografier fra sommeren 1945, at alle anlæggets bygninger stadig var til stede, ja, faktisk kan man på fotografierne se en »byg-

Den beskadigede vestgavl på »Vestergård« stuehus. (Foto: Johannes Thomsen via Ib Nielsen)

ning«, som må være opført efter juli 1942, da den ikke forekommer på et luftfoto fra denne tid.

Hvad kan man se i dag?

Området, hvor skinflyvepladsen i sin tid lå, henligger i dag igen som en eng, og umiddelbart er der ikke meget, der viser, at der her en gang lå et militært anlæg.

Det mest tydelige spor efter skinanlægget er den lille betonbunker, som stadig er i god

Den lille beskyttelsesbunker, som i dag er den mest synlige del af skinanlægget. (Museumscenter Hanstholm).

stand. Imidlertid er bunkeren ikke en typisk »tyskerbunker«, så de fleste, der ser den, anerkender næppe dens historiske betydning.

Der er imidlertid også andre, ganske tydelige spor at se i græsset og ved stranden, når man blot kender til skinanlæggets indretning. Hele den sydlige side af »den store barak«s betonfundament rager således indtil 80 cm op af græsset. Ved stranden kan man se de tre betonkasser til afbrænding af fyrværkeri, og midt på engen titter resterne af »radiostationen« frem. »Radiobarakken« afsløres af et kasseformet betonfundament med bolte i og fundamentet til en af masterne.

Selv den store skinhangar kan man se spor af, hvis man går på den øst-vestgående sti langs

skovbrynet. I stiens græs kan man se et antal mindre huller med beton omkring – det er forankringen til de lodrette pæle i »hangaren«.

Så selv et spinkelt anlæg, som bare skulle ligne, kan man stadig finde spor af i landskabet, hvis man blot ved, hvad man skal se efter.

Litteratur

Brunsgaard, Clemmen: *Krigsdagbog. En egn under besættelsen*. Thisted 1995.

Kristensen, H. Skov, C. Kofoed og F. Weber: *Vestallierede luftangreb på Danmark 1940-45*. Århus 1988.

Skov, Henning: *Et engelsk luftangreb på Fårtoft*. Historisk Årbog for Thy og Vester Hanherred 1979, s. 6-18.

Kilder

Landsarkivet for Nørrejylland, Viborg

Thisted amts arkiv 1940-45

B2-6408 - Love m.v.

B2-6414 - Evakuering, Klitmøller

B2-6420 - Markskader, kommune nr. 23-39

B2-6428 - Tegninger m.m. Bauleitung Thisted See

Rigsarkivet

1508. Revisionsudvalget for tyske Betalinger

Tyske regnskabsbøger.

91. Bauleitung Thisted, Rechnungs-Eingangsbuch I, 25.5.-16.10. 1940

92. Bauleitung Thisted, Rechnungs-Eingangsbuch I, 21.10.1940-10.2.1941

93. Bauleitung Thisted, Rechnungs-Eingangsbuch I, 5.2.-3.8.1941

Jens Andersen

Født 1968. Cand. mag. i middelalderarkæologi og historie. Ph.D. i 2000. Siden 2001 leder af MuseumsCenter Hanstholm.

150. Baubezirk I der Luftwaffe Dänemark, Rechnungseingangsbuch, 6.6.-24.11.1943

Håndskriftsamlingen XVI (Danica 203)

Plk. 47 læg 563. Kommando Flughafenbereich 1/XI, Band D zum KTB, April 1940-Aug. 1942.

Air photo Library, University of Keele

Engelske luftfotos, 5.6.1941, 28.7.1942 (aftryk i MuseumsCenter Hanstholm)

Kort- & matrikelstyrelsen

Luftfoto, 8.9.1945 (aftryk i MuseumsCenter Hanstholm)

National Archives, Kew

Air 40/1235 – List of air fields, landing grounds and seaplane bases, Denmark, 1941-45.

Air 25/408 – Operations Record Book, Appendices, 18 Group, October 1941.

Museumscenter Hanstholm

Interview, Jens Godiksen/Fårtoft, 22.7.2008

Interview, Hans Søndergaard/Thisted, 22.7.2008